Näkökulmia liikenneinfrastruktuurin kehittämiseen

professori Jorma Mäntynen

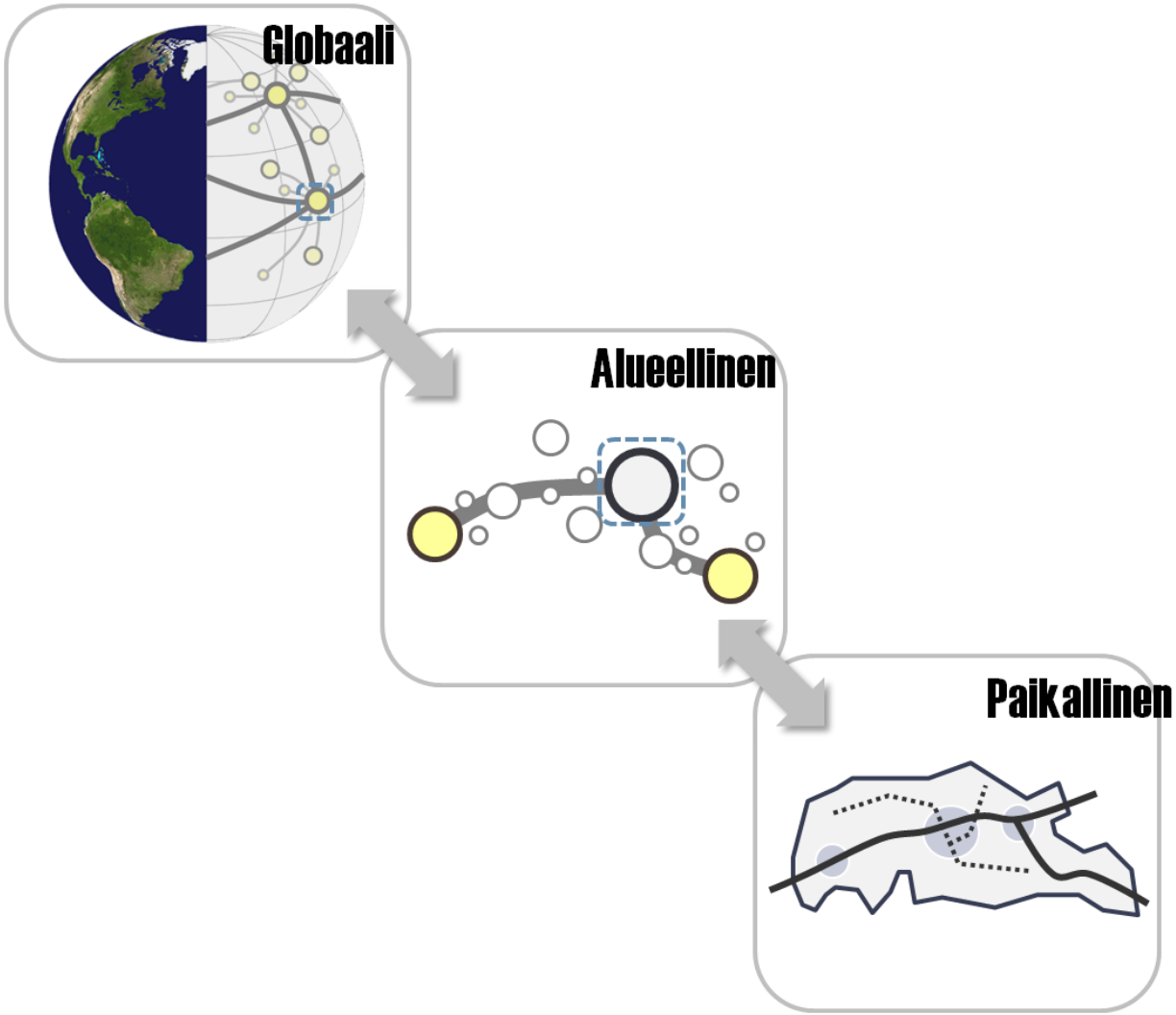

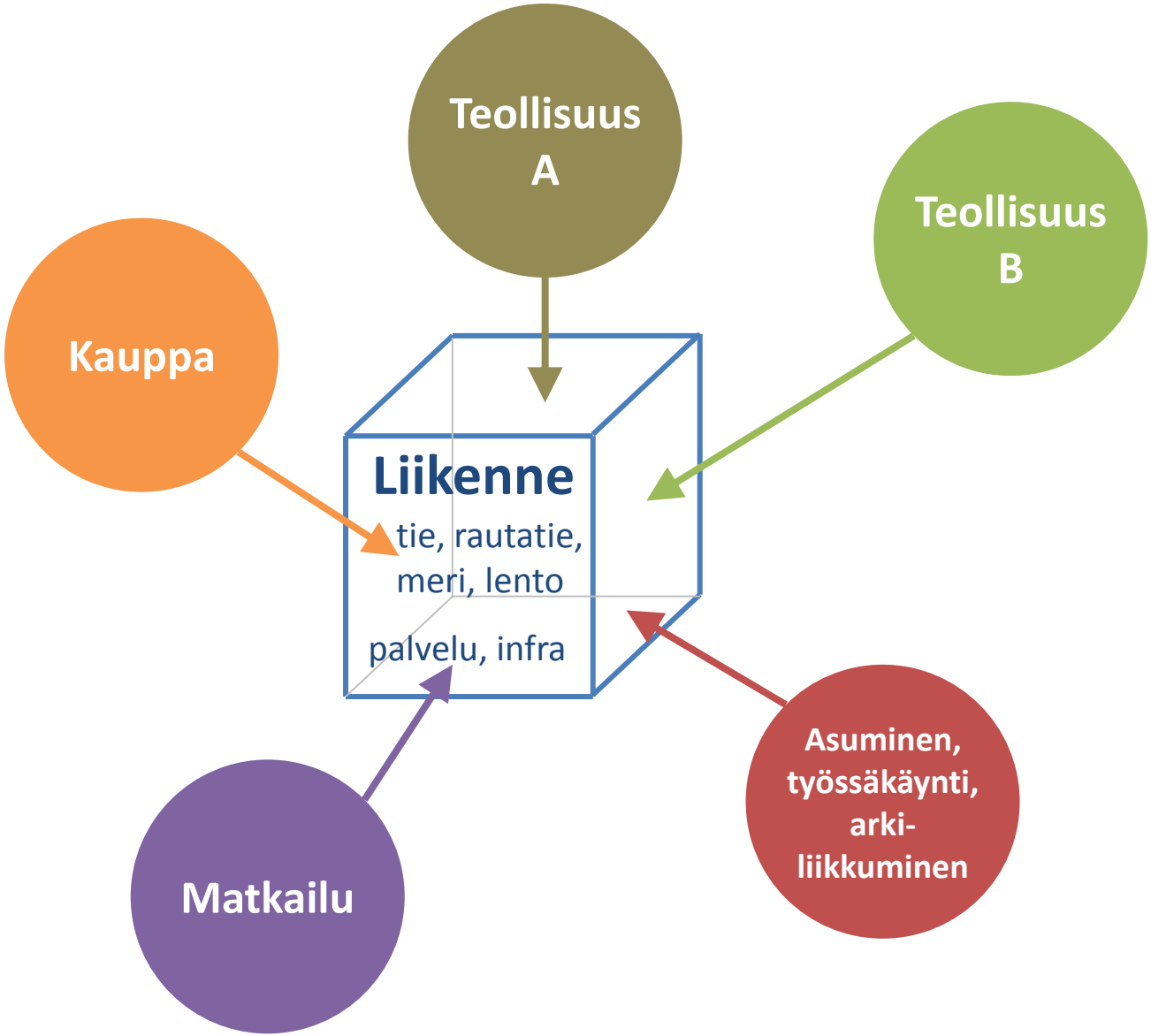
http://suomenmuseotonline.fi/ ja Kuljetusliike R. Pynnönen

Liikennejärjestelmä
– täältä maailmalle ja maailmalta tänne

Lähde: Rodrique 2009

Liikenne on johdettua kysyntää

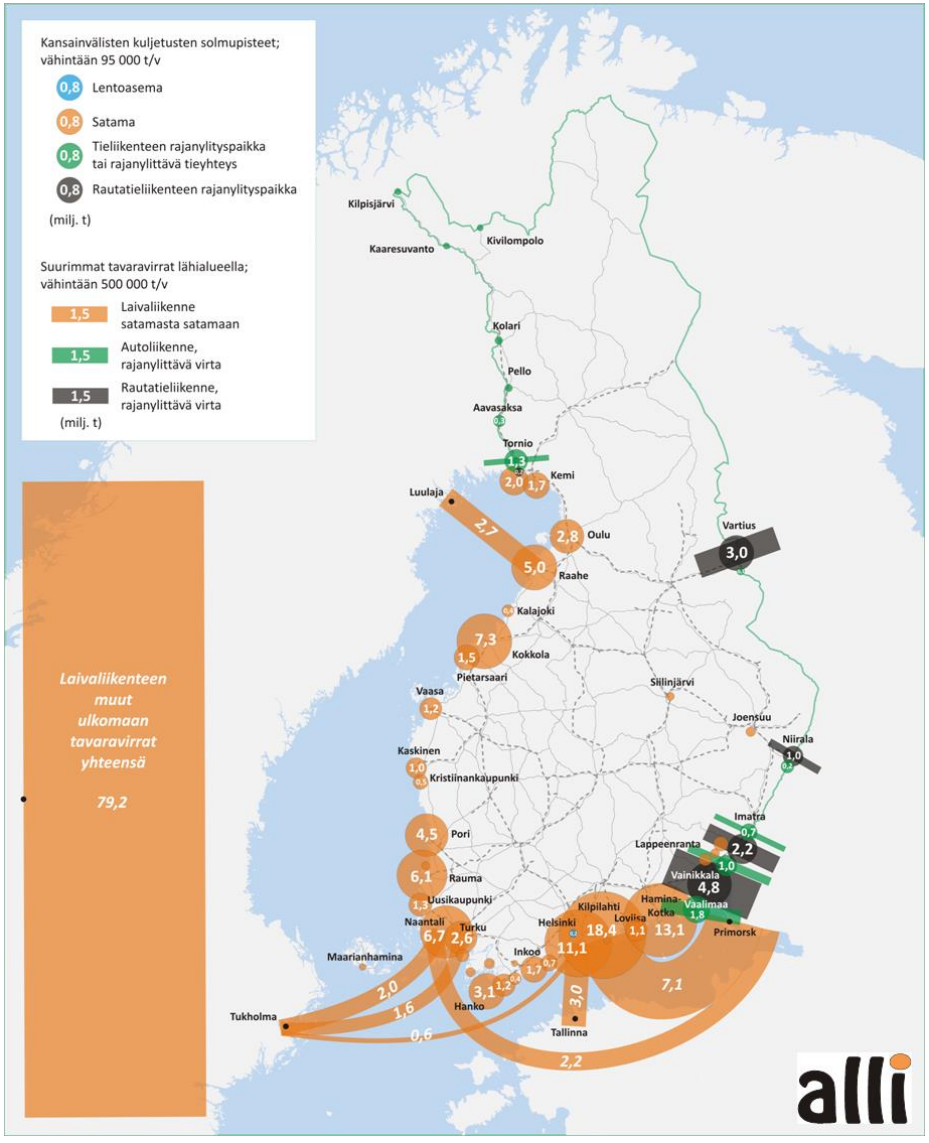

Tuotannon jalostusarvo 2013

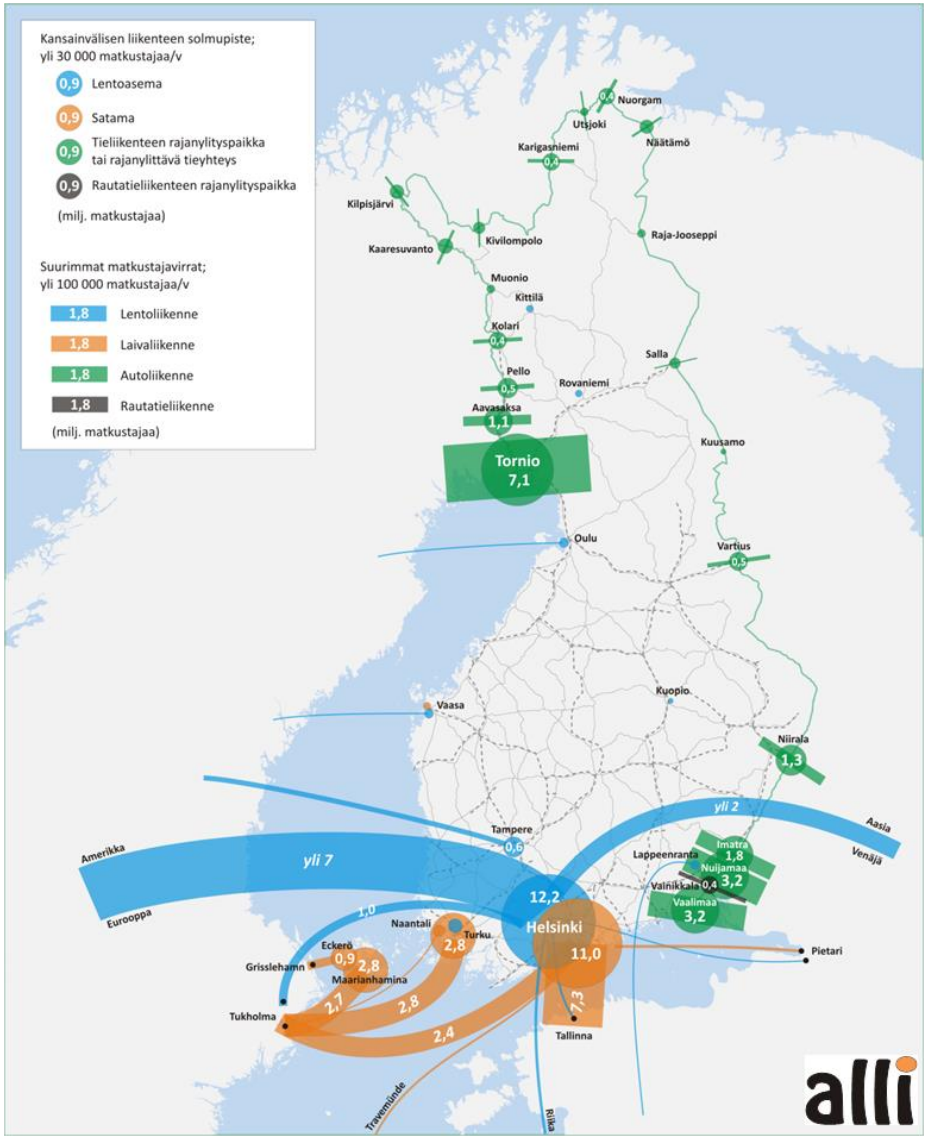
- Kaikki toimialat yhteensä 95 mrd €

- Teollisuus ~25 mrd €
- Kauppa ~14 mrd €
- Rakentaminen ~10 mrd €
- Kuljetus ~8 mrd €
- Informaatio ja viestintä ~8 mrd €
- Majoitus ja ravitsemus ~2,5 mrd €

Suomen kansainvälisten kuljetusten solmupisteet ja suurimmat tavaravirrat

Ulkomaan henkilöliikenteen solmupisteet ja suurimmat matkustajavirrat

Kuvat lähteestä: Rissanen et al. 2013. ALLI-kartasto.
Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan pohjustus

Erilaisia satamia tarvitaan

Satamat palvelevat erilaisia tarpeita:

- rannan teollisuutta (Sköldvik, Uusikaupunki, Tornio, …)
- eri osia Suomesta
- koko Suomea (Helsinki)
- kansainvälistä transitoa (HaminaKotka, Kokkola, …)

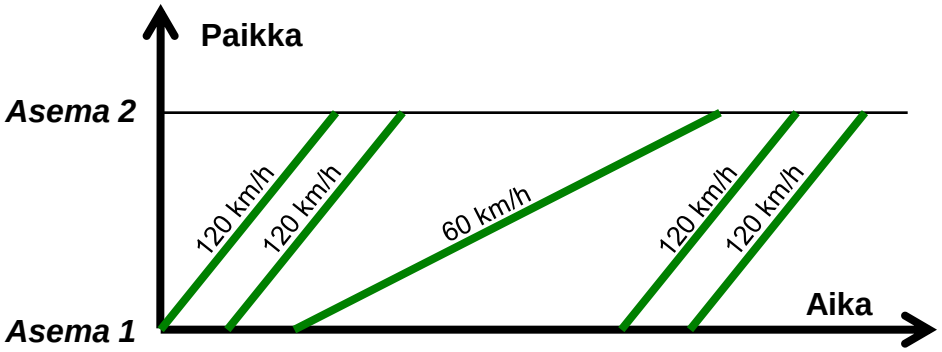
- Satamat kilpailevat palveluillaan
- Käyttäjät valitsevat: markkinat ratkaisevat satamien määrän ja laadun
- Satamiin tarvitaan hyvät maaliikenneyhteydet

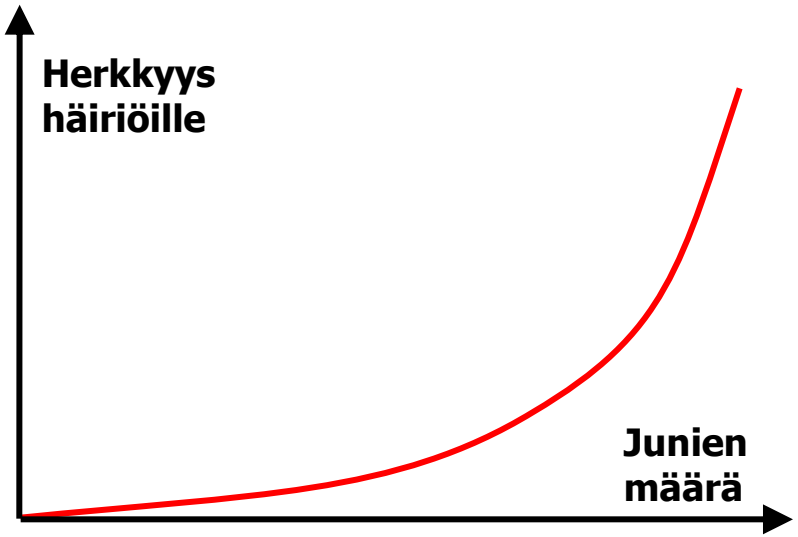

Rataverkon kehittämisen haasteet

- Tavara- ja henkilöliikenne pääosin samoilla radoilla
- Rataverkon kuormitus kasvanut
- Junien täsmällisyys heikentynyt
- Kapasiteetin lisääminen (2-raiteiset pääyhteysvälit)

Ratakapasiteettia lisää

Kaksoisraiteille olisi tarvetta yhteysväleillä:

Helsinki–Oulu

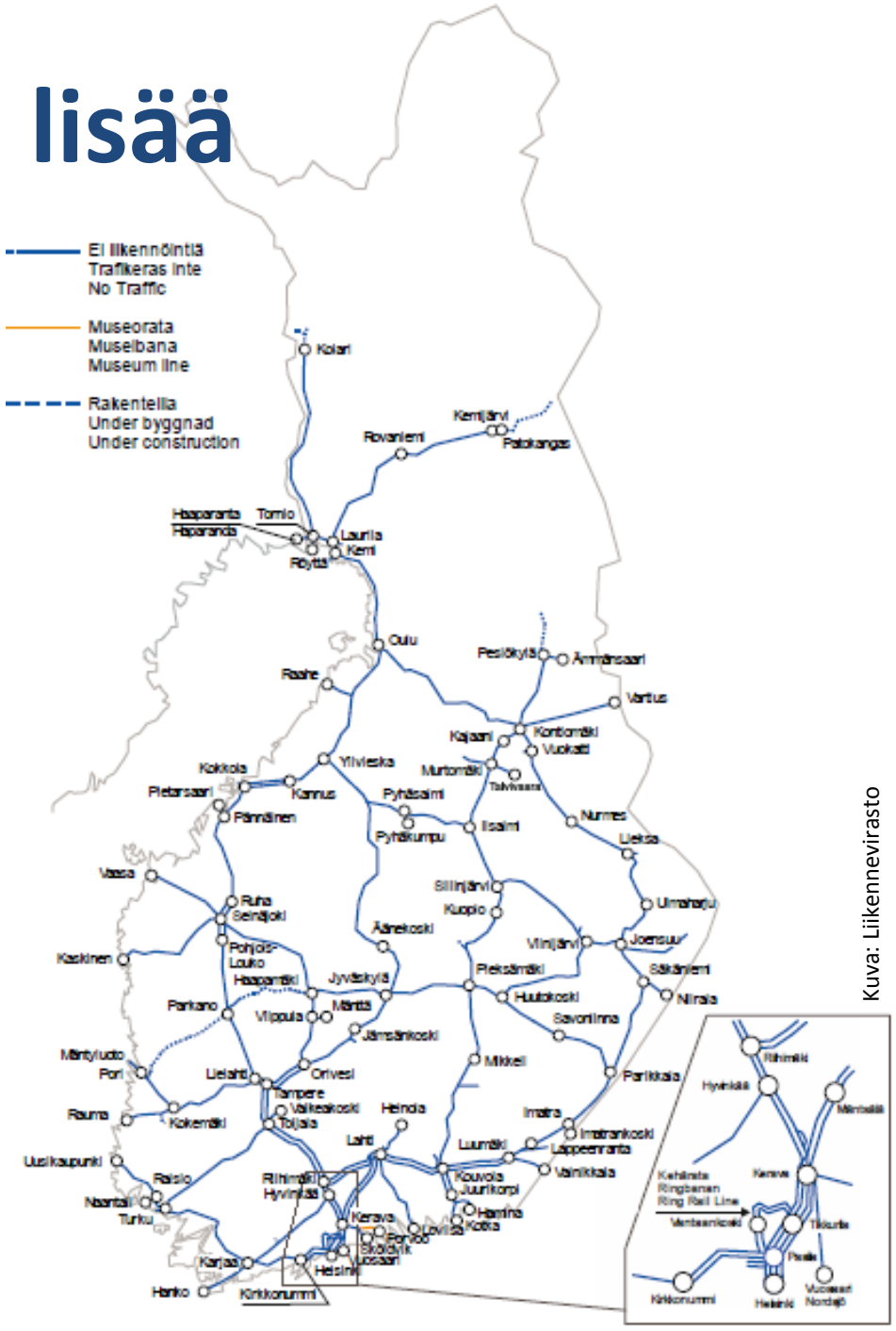
- 2017 mennessä valmiina Seinäjoki–Lapua ja Kokkola–Ylivieska
- puuttuu Tampere–Seinäjoki, Lapua–Kokkola, Ylivieska–Oulu

Helsinki–itäraja

- Luumäki–Imatra: yleissuunnitelma, ei toteutuspäätöstä
- Luumäki–Vainikkala: yleissuunnitelma, ei toteutuspäätöstä

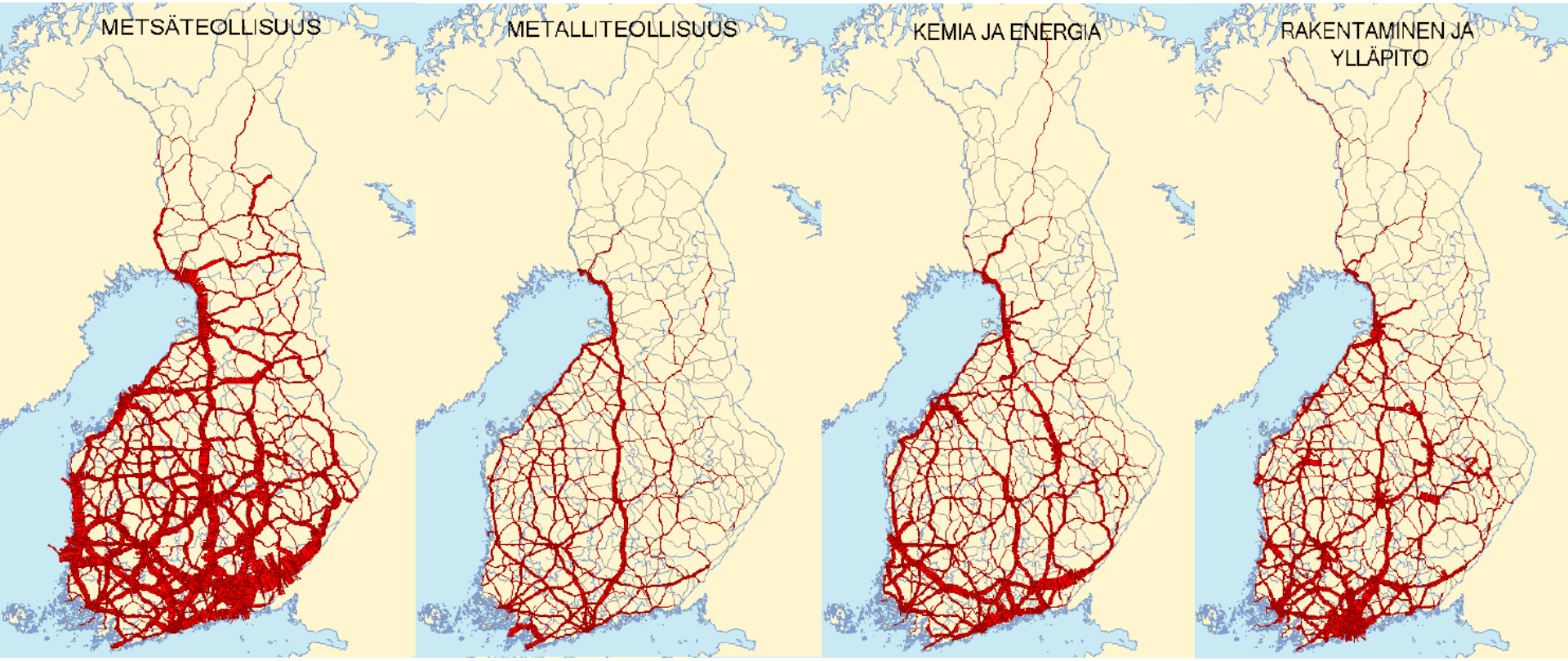
Helsinki–Jyväskylä

- puuttuu Orivesi–Jyväskylä

Kuva: Liikennevirasto

Tieverkon käyttötarpeita

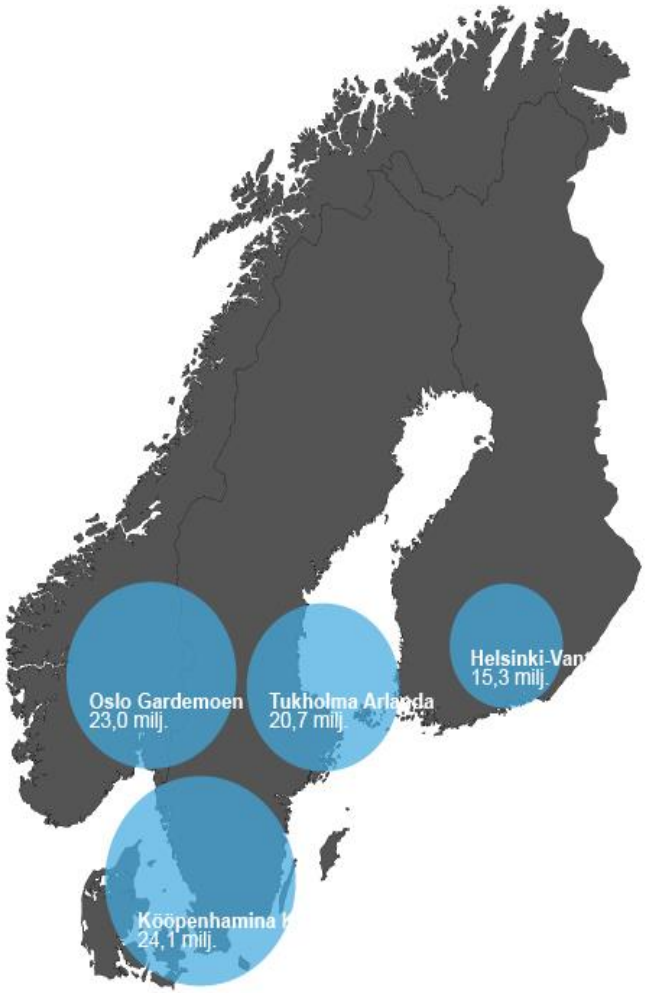
Kuva: Elinkeinoelämän tarpeet raportti / Tiehallinto 2007

Hyvä lentoasemaverkosto – alikehittyneet lentoliikennemarkkinat

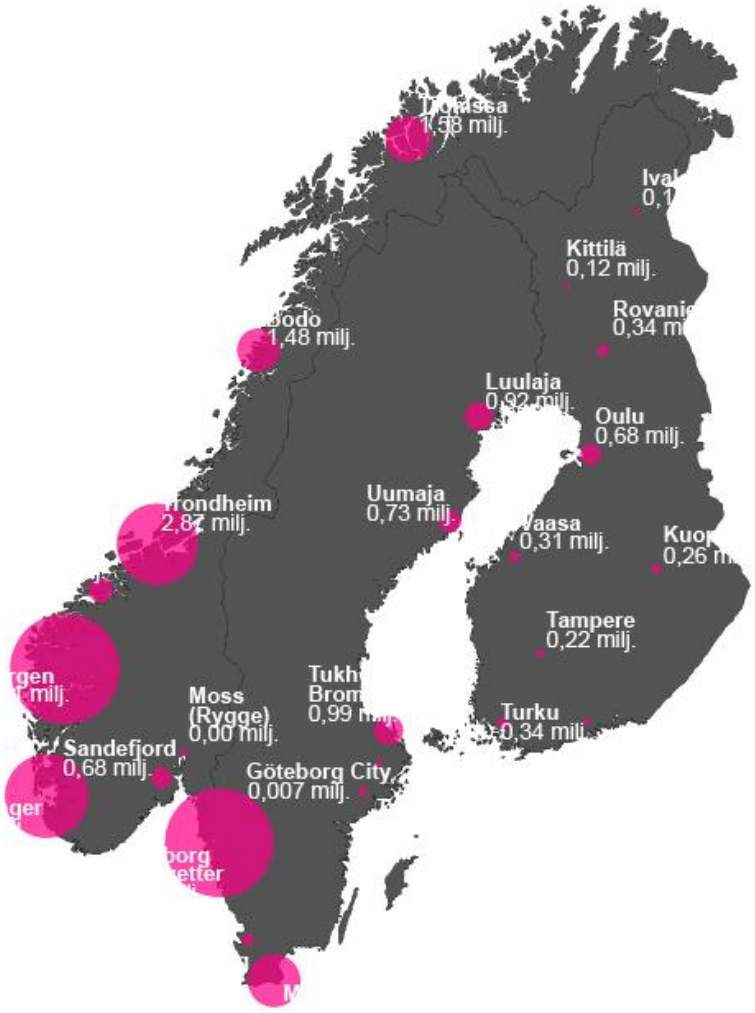
- Lentoliikenne erittäin tärkeä **kilpailutekijä** kansainvälisessä toimintaympäristössä
- Suomi on jäänyt jälkeen kansainvälisten lentomarkkinoiden kehityksessä mm. Skandinaviaan nähden: **kilpailuhaitta**
- Suomen yritysten ja matkailun saavutettavuus heikompi kuin kilpailijamaissa
- Skandinaviassa **20** yli miljoonan matkustajan kenttää, Suomessa **1**
- Lentoliikenteen vapautumisen jälkeen Skandinavian alueelliset lentoasemat ovat kasvaneet paljon, Suomessa ei juuri lainkaan

Matkustajaliikenne Pohjolan päälentoasemilla 2013

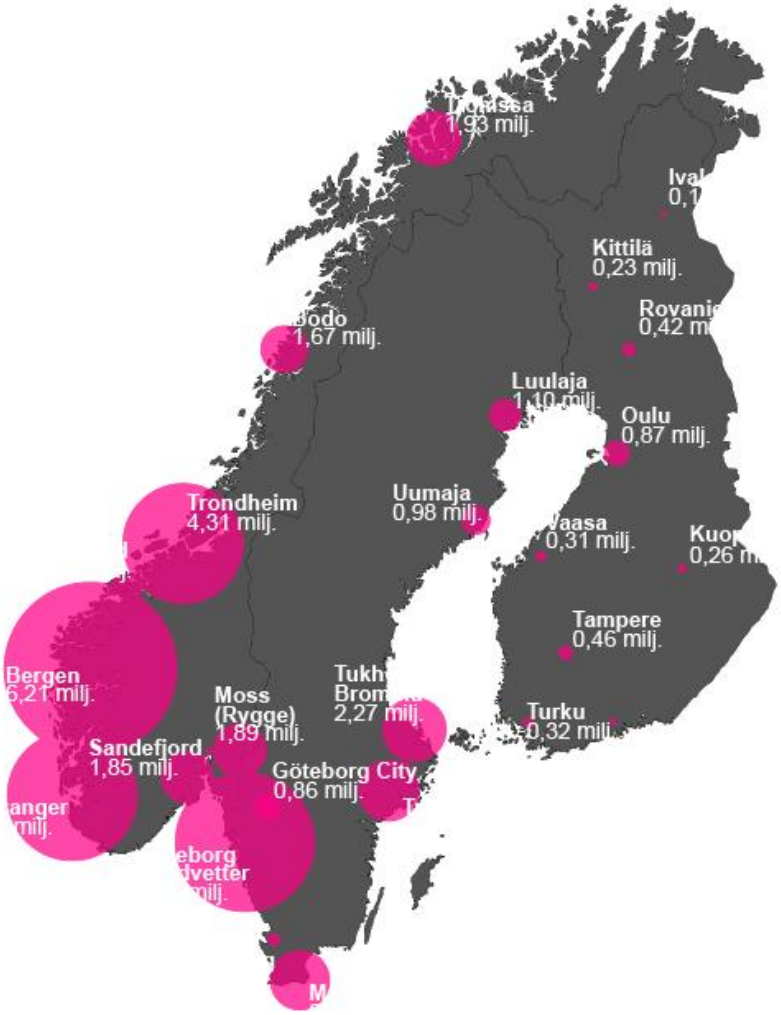
Matkustajaliikenteen kehitys Pohjolan alueellisilla lentoasemilla 1999–2013

1999

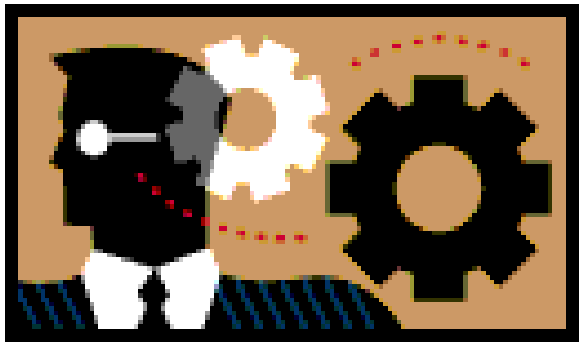

Matkustajaliikenteen kehitys Pohjolan alueellisilla lentoasemilla 1999–2013

2013

Näkökulmia liikenneinfran priorisointiin

- Ei voida priorisoida vain
  - Liikennemäärien perusteella
  - Toimialan perusteella
  - Alueen asukasmäärän perusteella
- Parempi tarkastella suurempia kokonaisuuksia
  - Liikenneverkot (pääverkko, alempi verkko, kaupunkiseudut)
  - Yhteysvälit: hyöty elinkeinoelämälle ja kansantaloudelle
  - Nykyinen kysyntä pohjana, mutta myös tulevaa kysyntää varten luotava tarjontaa